

רשות הגבלים העסקיים

תרשומת הועדה לפטורים ולמיזוגים בעניין כללי הגבלים עסקיים - פטורי סוג

התשס"ו - 2006

מועד הדיון : 30 במרץ 2006

משתתפים : יו"ר הועדה - רן קרול

חברי הועדה : תמר הקר, עו"ד

חנינא ברנדס, עו"ד

ד"ר בועז שורץ

תמי גוטליב, רוח"ש

ורד לקר, רוח"ש

יצחק קמחי, עו"ד

יאיר שירן

יוסי דנקונה

עובדי רשות הגבלים העסקיים : רונית קן – הממונה על הגבלים עסקיים

מיכל הלפרין, עו"ד – סגנית הממונה ויועצת משפטית

ניבה לבנת, עו"ד - ראש צוות מחלקה משפטית

אן לוי, עו"ד – עוזרת בכירה לממונה

מרב בארי שני- סגנית הממונה ומנהלת המחלקה הכלכלית

צפורה נחמו, עו"ד – רשמת הגבלים עסקיים

נושאי הדיון:

חידוש ותיקון פטורי הסוג שאושרו בחודש מרץ 2001 ואשר תוקפם מסתיים ביום 26 במרץ 2006 ו/או עד לתום שלושה חודשים מתחילת כהונתה של הכנסת החדשה.

הממונה והיועצת המשפטית הציגו את נושאי הדיון בהתאם למפורט בחוברת המצ"ב, המהווה חלק בלתי נפרד מתרשומת זו, ואשר כוללת את המסמכים כלהלן: דברי ההסבר לתיקונים המוצעים בפטורי הסוג; טיוטה של פטורי הסוג כולל השינויים בהתאם להערות הציבור; סיכום הערות הציבור לרבות עמדת הרשות; טיוטה של פטורי הסוג כפי שהועברה להערות הציבור; נוסח החוק התשס"א – 2001.

הערות הציבור התייחסו לכלל פטורי הסוג ולא רק לתיקונים המוצעים. מאחר והחידוש מתייחס לכלל פטורי הסוג, נתייחס בדיון לכלל ההערות בנושאים כלהלן:

רח' כנפי נשרים 22, ת.ד. 34281 ירושלים 91341 טלפון: 02-6556111 פקס: 02-6515330

jerusalem@antitrust.gov.il

1. כללי ההגבלים העסקיים (הוראות והגדרות כלליות)

א. הצעה להוראת מעבר

חלק מן השינויים בפטורי הסוג עשויים להחריג הסכמים שעד כה נהנו מתחולת פטור הסוג. כדי למנוע מהסכמים להפוך לבלתי חוקיים הוצע להתקין הוראת מעבר.

הן קרול: מטרתם של פטורי הסוג להפחית את רמת המעורבות ולא להכביד על המגזר העיסקי, מה גם שפטורי הסוג ניתנו בתחומים שהוחלט לגביהם כי אין בהם סכנה תחרותית. בנוסף על כך ברוב הענפים יש הגדלה של רמת התחרות. גם אם אכן נוצרה בעייה תחרותית בענף ספציפי, אין מקום לשנות את תנאי העיסקה שכבר נעשתה בעבר ויש לאפשר לצדדים לסיים את העיסקה. גם אם הדבר ניתן לביצוע ע"י תיקון החוק נשאלת השאלה מה נכון כקביעה שלטונית כלפי הציבור ואם נוקטים בהחמרה ראוי שתהיה במקום שבו הפגיעה בתחרות משמעותית.

הפגיעה בהחלה רטרואקטיבית של החוק תהיה גדולה יותר מאשר אם נאפשר לפטור הקודם להמשיך עד לתום ההסכם.

חנינא ברנדס: אין זה סביר להחזיר לדיון גורם שכבר קיבל פטור, מה גם שבמצב שכזה ייתכן ולא היה נכנס לעיסקה מלכתחילה. כמו כן ייתכן מצב שבו היחסים העסקיים בין 2 צדדים אינם תקינים, החלת התיקון תהווה עילה להתערבות עסקית שבין הצדדים. בנוסף על כך קיים בחוק סעיף המאפשר לרשות התערבות במידת הצורך ועשוי להוות פתרון לבעיה.

רונית קן: אם תיוצר סיטואציה שבה צד להסדר רואה בעיה בהתקשרות העסקית, אין זה מתפקידנו למנוע זאת ע"י אי החלת התיקון המוצע.

במצב שבו צדדים נכנסו לפטור הסוג בהסכם לתקופה של 10 שנים - וכיום נכנסים להסדרים שבעינינו אינם ראויים לפטור ולפי כך נדרשים להגיש בקשה חדשה – עלולים ליצור פערים בין שני המנגנונים. קיים קושי בהיעדר קוהרנטיות אכיפתיות שכן עלול להיווצר תקדים באופן שיקשה עלינו להגן על עסקאות וכתוצאה מכך יתאפשר פער עסקי לתקופה של 10 שנים.

בועז שורץ: לא סביר לחסות בצילו של פטור לתקופה של עשר שנים.

מיכל הלפרין: המקום היחידי שבו יש החמרה הוא בפטור הסוג להסכמים שפגיעתם קלת ערך. התיקון נוצר על מנת למנוע שימוש לרעה בפטור הסוג, ובמידה שלא נחיל עליהם את התיקון הרי שהצדדים עדיין ימשיכו להנות מהשימוש לרעה בפטור הסוג.

יצחק קמחי: מאחר והתיקון לא יחול על כל פטורי הסוג יוצר חוסר שוויוניות בין הגורמים העסקיים שכן תהיה אכיפה בלתי שוויונית.

יאיר שירן : ממליץ להאריך את תקופת המעבר מעבר לשנה וחצי ממועד תיקון פטורי הסוג.

יוסי דנקונה : ממליץ להבהיר שבמידה והסכם מוארך – יחול עליו פטור הסוג החדש ממועד ההארכה.

תמר הקר : ראוי שהצדדים ידעו מהי ברירת המחדל ושתהיה שקיפות אשר תבהיר מהו הדין במקרים בהם גורם הסתמך על פטור הסוג ולאחר קבלתו חל השינוי בדין. שקיפות זו גם תמנע מהצדדים לבצע הסכמים לקראת כל תיקון בחוק.

מציעה לקבוע כי הפטור יחול לכל תקופת ההסכם המקורי או עד תום חמש שנים מכניסת פטורי הסוג החדשים לתוקף, לפי המוקדם.

החלטה : רוב חברי הועדה ממליצים לקבל את הצעתה של תמר הקר כמפורט לעיל.

ב. סעיף 1 - הגדרות:

"אדם קשור"

החלטה : חברי הועדה מסכימים לתיקון המוצע בכפוף להערות לשוניות של תמר הקר לרבות התיקונים כלהלן :

בפתיח במקום "אחד מאלה" יבוא " כל אחד מאלה".

בסעיף 2 במקום " או אדם קשור אליו" יבוא " או מי שקשור לצד להסכם כאמור בפסקה (1)"

ג. " זכות בתאגיד "

ההערה שהועלתה ע"י הציבור מקורה בטעות והובהרה.

החלטה : חברי הועדה מסכימים עם עמדת הרשות כמפורט במסמך סיכום הערות הציבור.

ד. "מתחרה בכח"

בועז שורץ : "כיצד בודקים סביר שיעשה כן"

תמר הקר : האם הכוונה "וסביר" "או סביר".

אם אין גילוי דעת מצידו כיצד ניתן להחיל עליו "סביר שיעשה כן". ממליצה למחוק שכן ראוי להמתין עד שיפעל כך, ולחלופין לשנות לצפוי במקום סביר.

ניבה לבנת : הכוונה "או סביר"

מיכל הלפרין : יש מצב בשוק לפיו נוצרים בשוק תנאים שסביר שצד כלשהו יפעל כך כדוגמא : רפורמה שמאשרת מכירת תרופות מחוץ לבית מרקחת.

רונת קן : החשיבות של "סביר שיעשה כן", לגבי תחום שהוא על סף שינוי ועומדים בפני הסדרים הצופים פני העתיד בענף.

החלטה : רוב חברי הועדה מסכימים להשארת הנוסח כלהלן : "או מי שסביר שיעשה כן" ומקבלים את עמדת הרשות להערות שהועלו לגבי ההגדרה הנ"ל כמפורט במסמך סיכום הערות הציבור.

ה. "שוק מוצר"

חנינא : כיצד ניתן להתגבר על מועד הגדרת השוק והתאמתה לזמנו. ממליץ למחוק את פס"ד של בית הדין המתייחסות יותר לעבר ולהשאיר רק את החלטות הממונה שהן יותר עכשוויות.

מיכל הלפרין : זו חזקה שניתנת לסתירה ולכן יש להשאיר גם את פס"ד של בית הדין וגם את החלטות הממונה.

החלטה : רוב חברי הועדה ממליצים להשאיר את הנוסח המוצע על ידי הרשות כמפורט במסמך סיכום הערות הציבור.

ו. "שליטה"

תיקון שהוכנס ע"י הרשות והציבור לא הגיב.

החלטה : חברי הועדה מסכימים לתיקון המוצע ע"י הרשות כמפורט בטיוטא של נוסח החוק המתוקן ובכפוף לתיקוני נוסח שיבוצעו ע"י תמר הקר.

ז. סעיף 3 - "חישוב חלקם של צדדים"

תמר הקר ורון קרול : במקום "כבילות המתייחסות" יבוא "כבילות דומות הנוגעות".

במקום : "הסכמים שתוצאתם זהה" יבוא "הסכמים שמהותם דומה".

החלטה : חברי הועדה מסכימים לתיקון המוצע כמפורט לעיל.

ח. סעיף 4 - "אי תחולת פטורי הסוג על סוגים מסויימים של כבילות"

החלטה : חברי הועדה מקבלים את עמדת הרשות בתיקון הסעיף הנ"ל כמפורט במסמך סיכום הערות הציבור.

ט. סעיף 5 - תנאי לתחולת פטור על שיתוף פעולה במכרז

יצחק קמחי: ייתכן שיתוף פעולה במכרז שיקבע כי רק צד אחד ייגש למכרז ויחד עם זאת קיים החשש שהפטור ישמש אכסניה לשיתופי פעולה אסורים.

מיכל הלפרין: המטרה הוצאת הקרטלים מחוץ לפטורי הסוג. במכרז קל להחליט מה קרטל ומה לא באמצעות הגילוי המוקדם.

ניבה לבנת: לזה כיוונו. אם יודיע מראש יחסה בפטור הסוג, במידה ולא יגלה לא יחסה בפטור הסוג.

רונית קן: כאשר ישנם שיתופי פעולה מוכרזים מראש נדרשת שקיפות מצד המשתתפים במכרז באופן שהנושא יהיה ידוע וכל שנדרש הוא גילוי מוקדם במסמכי ההצעה למכרז.

החלטה: חברי הועדה מקבלים את עמדת הרשות לגבי התיקון המוצע בסעיף 5 הנ"ל כמפורט במסמך סיכום הערות הציבור.

י. סעיף 8 - פרשנות תנאי שעניינו נתח שוק

החלטה: עמדת הרשות לגבי התיקון המוצע בסעיף 8 כמפורט במסמך סיכום הערות הציבור מקובלת על חברי הועדה.

יא. סעיף 9 - כתב כראיה

החלטה: עמדת הרשות לגבי התיקון המוצע בסעיף 9 כמפורט במסמך סיכום הערות הציבור מקובלת על חברי הועדה.

2. פטור סוג להסכמים שפגיעתם בתחרות קלת ערך

א. הערות כלליות

תמר הקר: מסתייגת מהנוסח לפיו הסדר כובל לשבוע ימים לא ייחשב להסדר כובל. מחד שבועיים יחשב כאקראי ומאידך שבוע יכול שיהיה ספציפי וייחודי לביקוש כמו: מצות בפסח, פטישים ביום העצמאות וכד'.

חנינא ברנדס: מציע להוסיף אלמנט כספי.

רן קרול: מציע שאם ההסדר לשבוע יהיה מצד ההיצע, אין בכך ליצור בעיה.

ואם הסיבה להסדר תבוא מצד הביקוש, עלולה להיווצר בעיה שכן יש בזה ניצול מצד היצרנים.

רונית קן: סבורה שתיווצר בעיה במישור התחרותי להגדרה כזו ולדעתה הקריטריון של היצע וביקוש אינו מצדיק מתן פטור.

מרב בארי: הבעיה תהיה במצב שבו ייווצר חוסר ואז עלולים לקיים חלוקת מכסה.

תמר גוטליב: יש למצוא פתרון גם לתקופות הקצרות שהן חיוביות ואינן עושות בהגדרה שימוש לרעה, ואולי ניתן למצוא את הדרך להגדרה מתאימה שתאבחן בין שני המצבים.

יצחק קמחי: מציע שהקריטריון יהיה באופן שאם יזכה את הציבור יתקבל ובמידה ויחמיר עם הציבור – לא יתקבל.

החלטה: חברי הועדה מקבלים את עמדת הרשות כמפורט במסמך סיכום הערות הציבור.

לעניין התקופה הקצרה - הנושא ייבחן שנית ע"י הרשות ויערך ניסיון לניסוח סעיף לפיו הסדר לתקופה קצרה ייחשב קל ערך אם יתייחס לשבוע ספציפי ואם התמריץ להסדר הוא מצד ההיצע ולא מצד הביקוש. במידה ולא ימצא ניסוח הולם ומוצדק, אותם מקרים בודדים יצטרכו להגיש בקשת פטור.

ב. סעיף 2 - הסכמים שפגיעתם קלת ערך

החלטה: חברי הועדה מקבלים את עמדת הרשות כמפורט במסמך סיכום הערות הציבור.

ג. סעיף 3 - סייג לתחולת פטור הסוג

החלטה: חברי הועדה מקבלים את עמדת הרשות כמפורט במסמך סיכום הערות הציבור.

3. פטור סוג למיזמים משותפים

א. הערות כלליות

תמר הקר: מציעה לתקן בהגדרה של "מיזם משותף כלהלן: במקום "חוזה" יבוא "הסכם".

כדי למנוע חשש שרק אלו הכבילות שיחולו מציעה לתקן כלהלן: "אין בכללי פטור סוג אלה כדי להטיל מגבלות על מיזם משותף שהצדדים לו אינם מתחרים".

ניבה לבנת: הבעיה באה על פתרונה בתיקון שהוכנס ולפיו למי שאינם מתחרים, מותר יהיה לכלול את כל הכבילות המותרות למי שכן מתחרים.

החלטה: חברי הועדה מסכימים לרישא בהצעתה של תמר הקר - תיקון ההגדרה והחלפת המילה "חוזה" במילה "הסכם".

לגבי הסיפא שבהצעתה של תמר הקר, חברי הועדה ממליצים לקבל את הצעתה של ניבה לבנת כאמור לעיל ואת עמדת הרשות כמפורט בסיכום הערות הציבור.

ב. סעיף 2 - פטור למיזם משותף בין מתחרים שלא בתחום התחרות

חברי הועדה מקבלים את עמדת הרשות כמפורט בסיכום הערות הציבור.

ג. סעיף 3 - פטור למיזם משותף בין מתחרים בתחום התחרות

רונית קן: מה לגבי מצב שבו המיזם אנכי מלכתחילה?

החלטה: חברי הועדה מקבלים את עמדת הרשות כמפורט בסיכום להערות הציבור.

יחד עם זאת תיערך בדיקה חוזרת לגבי מיזמים שהם אנכיים מלכתחילה.

ד. סעיף 5 - מיזם משותף המכוון לשווקים אחרים

החלטה: חברי הועדה מקבלים את עמדת הרשות כמפורט בסיכום להערות הציבור.

ה. סעיף 7 - תנאי למיזם משותף בין מתחרים

החלטה: חברי הועדה מקבלים את עמדת הרשות כמפורט בסיכום להערות הציבור.

יבוצעו תיקוני נוסח עם תמר הקר.

ו. סעיף 8 - מיזם משותף בין מי שאינם מתחרים

תמר הקר: לגבי סעיף 8(3) - במידה ומתקיימים 2 התנאים האחרים מבלי התנאי השלישי של היות צד למיזם בעל מונופולין, האין בכך כדי לספק, שכן אחרת יש בכך משום החמרה כלפי הציבור.

החלטה: חברי הועדה ממליצים לתקן את סעיף 8(3) כאמור בהצעה הנ"ל ולהשמיט את המילים: "צד למיזם המשותף הוא בעל מונופולין".

4. פטור סוג להסכמים לביצוע מחקר ופיתוח

החלטה: חברי הועדה ממליצים ליישם בפרק זה בהתאמה את כל ההערות שהועלו בפרק של מיזמים משותפים. כמו כן חברי הועדה מקבלים את עמדת הרשות בכל הסעיפים הנוגעים לפרק זה כמפורט במסמך סיכום הערות הציבור.

5. שונות

פטורי הסוג האנכיים

בר קרול: מאחר ולא ניתן לטפל בנושא זה בפרק הזמן הנתון, מציע לצרף נושא זה לנושאים

נוספים בעניין הרחבת פטורי הסוג והבאתם לדיון מקדמי בפני הועדה.

סיכום: נוסח מתוקן יועבר להערותיה של תמר הקר. לאחר השלמת תיקוני הנוסח יועבר העתק לאישור חברי הועדה ובמידה ולא תהיינה הערות יועבר הנוסח הסופי למשרד המשפטים.

